

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyilvterek és hirdetések.

Telefon szám 34.

MURAKÖZ

Előfizetési árak:

Égész évre 8 kor
Fél évre 4 kor
Negyed évre 2 kor
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

NYILVTER PETITURA 50 FILLÉR.

Felolvasó szerkesztő:
ZRINYI KAROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapfajtájados:
STRAUSZ SANDOR.

Fűrésztelep Csáktornyan.

A lapunkban már néhányszor szóváltott fűrésztelep ügye rohamosan közeledik megvalósulása felé. A városi hatóság előzékenysége folytán a Laendler-cég képviselői már több ízben tárgyaltak a városi előjárósággal, olyannyira, hogy már a feltételeket is megállapították, amelyek szerint a fűrésztelep a legnagyobb valószínűség már a legközelebbi jövőben létesülni is fog.

A tárgyalást az előjáróság megbízásából Sáfárny Károly h. bíró, Dénes Béla jegyző, Hirschmann Leo, Benedikt Béla és Petrics Ignác folytatták le a Laendler-cég képviselőivel és pedig oly eredménnyel, hogy a megállapodás feltételeivel az előjáróság után a város képviselőtestülete is foglalkozhatott.

Az erre a célra összehívott városi képviselőtestületi gyűlés f. hó 15-én tartatott meg a képviselőtestület óriási érdeklődése mellett.

A Dénes Béla városi jegyző által előterjesztett feltételeket a közgyűlés megtárgyalván, élénk megbeszélés után következő pontokba foglalta össze a feltételeket, amelyek szerint Csáktornya a fűrésztelep felállítását támogatásával lehetővé hajlandó tenni.

1. Csáktornya átengedi a vállalatnak a tanítóképző-intézet mellett, a Buzás felé vezető út mentén, a vasúti töltés és a patak közl. elterülő 25 kat. holdnyi területet 10 évre di-

mentesen. Ha a kiszemelt terület 25 holdnál nagyobb lenne, a vállalat az ezen felül lévő terület holdjéért évi 100 K haszonbért fizet; ha pedig nem lenne ki ennyit, a különbözetért a város felelősséget nem vállal.

2. A vállalat a kérdéses 10 éven belül pótlékokat vagy hasonló, a várost illető pótdátot nem fizet.

3. Az 1 Km. iparvágányt a vállalat maga létesíti.

4. A buzasi út mentén felépítendő épületeket joga lesz a városnak elsősorban megváltani az építkezési értékben vagy pedig vállalkozók tartoznak a telek ára fejében az az üzem megszűntével négyzetméterenként 4 K-t a városnak megteríteni.

5. A város kötelezi magát mérsékelt árú lakások közvetítésére.

6. A város a vállalatnak a községi kavicsbányából a szükséges kavicsot rendelkezésre bocsátja oly megjegyzéssel, hogy az ékként keletkező összes gödrök fűrészporral töltendők be.

A közgyűlés a megállapított feltételeket 34 szóval egy ellenében elfogadván, megbizta a kiküldött bizottságot, hogy a vállalattal a szerződést kösse meg. Evégből a bizottságot két jogásztaggal: Wollák Rezső és Z. kál. Henrik ügyvédekkel kiegészíti.

A szerződés 30' oapon belül, június 14-én összehívott közgyűlés elé terjesztetik végleges jóváhagyásáig.

Ezzel a határozatával a város képvi-

velőtestülete nagy horderejű dolgot végzett, mert kiszámíthatatlan előnyök támadnak a fűrésztelep létesítéséből nemcsak Csáktornyára, hanem a vidékre nézve is. A vállalat évenként 300 ezer korona forgalmat von maga után az által, hogy állandóan 200 munkást foglalkoztat, kik közt vagy 40—60 fiú és lány is tesz szert állandó keresetre.

Ezzel egy csapásra szüntetik meg a strékára való járást.

Egy ősi kúria.

Írta: Pont.

Cikkelt írunk, ámbar nincs kifogásunk ellene, ha rossz lárcának olvassa az, ki velünk nem érez.

Nemes embertársam.

Őn is tudja, hogy van nekünk egy ősi házunk. Idősebb ezer évvel, vagy pár hónappal fiatalabb? — ne bolygassuk, hisz mindenképen ősi örökség. Emitt egy toldás az öröklött kúrián — a dedapánk műve; ott egy támasztó pillér — a századik ösünk munkája. Ezer év viharáról regél az ősi kúria s bár helyenkint dűlt-csapott a fedele, bomlik róla a vakolat, mégis szentül hiszszük, hogy holmi — bóra, vagy misztrál fióka, de ha kell, Szipéria velőfagyasztó orkánya sem dönti le. Haj, édes szellő fióka: ezer év múltán tart a mi kúriánk fundamentuma: csengőre égetett téglából s nem rossz vályogból készült az!

A L M O K.

Írta: Kárpáthy Andor.

A nagybeteg nyugtalanul nyíkolódik puha, finom párnái között. Mozgolódik, amennyire még kevés ereje megengedi. Sehol se találja helyét, így se jobb, mint amőgy. És tekintete, az a két halódó, szürke szem is izgatottan, lázasan fut végig a szobán. De hasztalan, nem látja, nem találja azt, amit keres.

Ágya mellett egyetlen gyertyaszál ég és legalább a beteg közvetlen közeléből riasztja tovább a koromfekete sötétséget. De alig van már belőle picinyke darab, fél óra múlva kialuszik és ki tudja, lát-e még fényt valaha e világon a halódó aggastján.

Nyugtalanul mozog fekvőhelyén, rosszul fekszik a párna feje alatt.

Csöngetni fog, gondolja magában, de hát érdemes-e?

Elképzel a jelenetet.

Bejő majd a szolga és feszesen, kímérten szól:

— Parancsol uram?

Aztán hidegen, gépiesen végzi el munkáját és szó nélkül, mély meghajlással távozik. Nem, nem érdemes. Inkább nem csöget Nem érdemes.

Lehanyatlak ősz, mély fájdalomtól eltorzult feje és lehanyatlaz lábán égő, beesett szemét.

Edes, csattogó madárdal száll hirtelen feléje és enyhe, illatos tavaszi lég öleli át megfűjt tagjait. Mi ez, mily kedves, bűbájos varázs? Nem törődik most vele, csak szívja a mennyei kéjt.

Milyen szép az élet, milyen gyönyörű a világ. Mondja e még valaki, hogy élni nem érdemes:

hogy az élet néha nehéz teher is lehet, mely gyakran nehéz küzdelemre hív és ezer csorbát ver kardod vasába, ha küzdeni mersz vele. Csak boldog lehet, ki erre gondolhat.

A pacsrta dalánál még sokkal édesebb zene csendül feléje. Megismeri az édeni hangot, hogy is ne ösmerné meg!

Siet, siet arra felé, honnan a dal hallszik és hamarosan megléti a dalos kis madarat. Azután együtt szól az ének és együtt csendül a fiatalos, vidám szíveknek boldog kacagása.

A beteg feleszmél. Borzasztó szomjúság gyötéri. Ott áll asztalán a viz. Milyen kincs gyakran ez a pár csepp üdítő ital is, mikor testünket, lelkünket egyaránt égeti, perzseli az emésztő tűz. Feléje nyúl, de karja erőtllenül hanyatlak alá. Gyenge ahhoz, hogy a poharat felemelje.

Csöngessen? . . . Oh nem érdemes!

Szem tőbjől lezárul és tovább álmodik, tovább álmodja a réges-régen elmúlt idöket, melyeket visszahozni többé sohasem lehet.

. . . Igen, igen ő édes, okos, szép leány. Oly kedvesen, csöngőn hangzik szava, oly jól esik, ha közelében lehet. Szereti a lányt és a szép leányka is szereti őt. És mégis megkérje kezét? . . . Nagy feladatot, életre szóló káposca a házasság.

És ha szerelmük nem elég erős arra, hogy évek során meg ne gyengüljön, el ne tűnjön? Képes lenne-e arra, hogy igazán boldoggá tegye a lányt, vagy pedig csak rözsás fátynokép mindaz, amit a jelen most a szemé elé varázsol?

És vajjon a lány is szereti-e őt? Oly erővel, amint azt mindketten hiszik. És ha egykor eljönne egy másik férfiú, azaz az igazi, aki kéri-

hetetlen kézzel markálna be egy család békés boldogságába? Lehetetlen-e ez??

Nem, hiszen mi van rajta, ami oly igazán őszinte szerelmet érdemelne?

És nem kérte meg a leány kezét és nem házasodott meg soha, szabad maradt.

Ismét felriadt álmaiból. Ez a csend, ez a magányosság milyen iszonyú most, amikor még él. Mit akarnak tőle, miért temetik el elevenen is az emberek? . . . Fel szeretne ugrani, kirohanni; ki az eleven, lüktető életbe, ahol nyüzsgő emberár forog; ahol forr, pezseg az élet.

De még csak megmozdulni sem tud. Pedig meg kell mozdulnia, mert így nem bírja tovább. A legkeményebb kópád is puha párna ahhoz a fekvőhelyhez képest, amelyen most feleg.

— Nem, nem birom tovább, nyögi vad fájdalomtól gyötördötten, kétségbeesetten a nagy beteg.

Mégis csak csöngetni fog. S majd bejön a borotvált képű lakáj, megáll a küszöbön és mélyen meghajolva fogja kérdezni:

— Parancsol a nagyságos úr?

Mindegy. Legalább mellette lesz valaki, valaki, aki elriasztja ezt a rettenetes, türhettelen magányosságot.

Remegő kezét felemeli, amennyire bírja. Hiába, már a csöngő hideg, fehér gombját sem éri el. Hörögre kinlódik, de hasztalan, fáradtan visszahanyatlak párnáira.

És nagyokat lobban a kialvó gyertyaláng és nemsokára teljes csönd és sötétség borúl a kicsi szobára.

Csönd és sötétség.

K Ü L Ö N F É L É K .

A ház ügyéhez szorosan hozzátartozó a — lakók sorsa. Mert tudnivaló, hogy a mi kúriánknak is vannak lakói. A földszintet Donblaum úr bérlé, kinek boltjában fogpiszkálót ép úgy kaphatni, akár egy százszori alázhat biplánt. Tűzész nélkül mondvá Donblaum úr világszerte ismert pontos fizető és becsületes kapacitás. Az első emelet nemes Keveházy uré. Ő fizeti a legmagasabb bért s ezért alulról szent csodálattal nézik, viszont a feljebb lakók minden szokásos fátyol nélkül éneklék magukat rekedtté egy dallal, melynek refrénje: számár... számár... A második emelet több lakostáyra bomlik, bár a folyosó kulcsa mindenütt — egy. Az ajtókon szép sorjában láthatók ilyen és hasonló felirások: Gágolin Lukács, Dimbics Száva, Papanek Dani, Ivó Karaccsoff stb. (A padlás szobában pedig önagysága Demokrácia kisasszony fogadja a hódoló szíveket.)

Mind Ezeket allegorikus forma nélkül is elmondhatnók, hisz minden szavunk becsületes magyar szívből fakad, de így sokkal szemléletesebb.

Következzék egy lovagias kérdés:

— Mi, akik tisztában vagyunk a becsület fogalmával; mi, akik gyűlöljük a szent, a mocskot (ősi magyar vonás!) — mondom: eltérhetjük-e azt a vádat, hogy a mi ősi kúriánk egy rozoga ingó jószág, mely megérett arra, hogy benne az orvos szerepét az éles csákányu köműves váltsa fel?

Hát valóban tehetetlen matéria a mi ősi hitünk? S ha nem az, úgy a vádaskodók nem érdemesek-e egy szikrázó arcúlásra, vagy legalább is egy botrányvirágokkal fertőzött becsületsértési keresetre?

Ha per, hát legyen per! — kiáltja Keveházy úr; s ha útni kell — ám kezdjük! Lapos az érszenyem, mert százan nyultak belé a jótékonyág szent nevében. De ha kell, vesszen a roncs: csak a becsület, édes szép ősi kúriánk — csak a te becsület legyen szeplőtlen és tiszta. Mit nekünk a felső emelet üvöltő kórusa? Ha per — ám legyen per! — s majd elnémül a kórus. A rikolló harci zene is elűl, átvédlik, lesz belőle egy diszkrét sóhaj, csendes rebesgetés, hogy: Uram Isten, itt is elkelve egy kis — higiénia.

Tán szebb a mi fülünknek a gúnyos harsonázás, mint az oroszlan előtt lapulók esdekli szava? Szebb nekünk a sárral mocskolt becsület a pillanatnyi szenvedésnél? Soha! Soha!

Avagy hallgassuk az ál és szent papok énekét a hígénáról? Nem! Soha! Csupa szenny, piszok körölköz az élet. Higyjünk nekik? A keblükre dőlünk, hogy lemossa ez a szerintük őskori salakot — az ök nagy okossága?

Kacagó zenével ál és szent prédikátor urak, nem bukunk kebletekre; mi tudjuk, hogy a kacajnak tuldokló zokogás a vége; mi tudjuk, hogy becsülettel élni szegényen — szebb, mint a buja szeretkezéssel szerzett pénzzené; mi azt is tudjuk, ó felséges ál és szent prédikátor urak — szentem uccse tudjuk, hogy a ti szennyvirágos kebletek rémesebb a kipredikált higiénának, mint az ördögnek a vérrel ázott keresztfa.

Cikket írunk, bár tárcának is olvashatja az, ki nem érez velünk s csupán egyre kérjük, ha nem hisz nekünk: olvassa el Gyulai Pál kicsiny piros táblás könyvét: »Egy ősi udvarház utolsó gazdájá-t.«

S ha úgy sem érez velünk, úgy szabad az út, csak bátran föl a második emeletre!

— **Menetrend.** *Összeállítottuk zsebben hordható használatra a csáktornyai vasútállomáson érkező és induló vonatok nyári menetrendjét és azt, lapunk mai számához előfizetőink részére ingyen mellékeljük, bolti ára 10 fillér.*

— **Eljegyzés.** Novák Károly, a Sümegi Takarékpénztár főkönyvelője eljegyezte Simonics Bözsikét Sümegről.

— **Tanulmányi kirándulás.** A csáktornyai áll. tanítóképző-intézet 24 növendéke három tanár kíséretében a pünkösdi ünnepekre Budapestre rándult. A kirándulók május 10-én a hajnali gyorsított személyvonattal keltek útra az ország fővárosába, ahol négy napot töltöttek. A kirándulók, akik a fővárosban a Hernád-utcai Diak szállóban voltak elszállásolva, a négy nap folyamán megnézték, részben tanulmányozták Budapest látványait. A kirándulók 13-án éjjel, ugyancsak a gyorsított személyvonattal tértek vissza Csáktornyra. — A helybeli polgári fiú- és lányiskola 74 tanulója is kirándult ez alkalommal a Magas-Tátrába. Budapestben átvezetelt úljuk, ahol jövet megállapodtak, hogy a főváros nevezetéseit is megtekintés. A kirándulók szerdán éjjel tértek vissza Csáktornyra.

— **Egyházi ünnep.** Május 13-án a kath. egyháznak ünnepe volt. Ez okból oltárszentség imádás volt a róm. kath. templomban. Az ezzel kapcsolatos 11 órai szentmisén az összes iskolák tanuló-ifjúsága is megjelent.

— **Halálozás.** Öszinte részvétet fogadta a váratlanul érkezett hírt, hogy Sray József drávavásárhelyi áll. isk. igazgatótanító f. hó 11-én életének 41. házasságának kilencedik évében elhunyt. Sray József, aki csak rövid ideig szenvedett, mert halálát erős hűlésből támadt gyorslefeljárású betegség okozta, telkiismeretes, buzgó tanítója volt Drávavásárhely községnek, ahol 22 évre terjedő tanítói működése során hasznos tevékenységet fejtett ki. Halála általános megdöbbenést és részvétet keltett mindenfelé. Ami leginkább a temetés alkalmával nyilvánult meg, amikor a nagy tömegben megjelent polgárság keretében a tanuló-ifjúság, gondnokság, tűzoltóság és temetkezési egylet teljes számmal vonult ki. Hasonló impozáns temetést még nem láttak Drávavásárhelyen. Özvegyén, szül. Grész Valléria tanítónőn kívül édesanyja és nagyszámú rokonság siratja az elhunytat. Legyen áldott emléke.

— **Vizsgálat.** A helybeli I. sz. állami ovodában, az annak helyiségeiben szervezett háztartási tanfolyam miatt, már pünkösdbőlön tartott meg az évről vizsga. A vizsgálat 9 órakor vette kezdetét az iskolai gondnokság s nagyszámú közönség jelenlétében. A kisdetek ez alkalommal is tanúságot tettek Martincsevics Julcsa óvónő eredményes működéséről, kinek ezért s főleg a magyarosítás körül elért szép sikereiért Zakái Henrik gondnoksági elnök köszönetet is mondott.

— **Kisorsolt esküdtbírák.** A nagykanizsai esküdtbírósgáj új ciklusára pénteken állították össze a polgári bírákat Muraközből ez alkalommal Csakathurner Herman csáktornyai kereskedőt s dr. Pichler Gyula perlaki ügyvédet sorsolták ki rendes tagnak.

— **Öngyilkosság.** Vérfagyasztó öngyilkosság történt Vép állomás közelében. Az öngyilkos Berger Lajos magyarvári akadémiái tanár, aki évekket ezelőtt Csáktornyan tanárkodott az áll. tanítóképző-in-

tézetnél. Berger Lajos búskomorsága késztette a rettenetes elhatározásra, hogy a robogó vonatról nyílt pályán leugorjék. Az öngyilkos búskomorságát első felesége halála okozta, aki három évvel ezelőtt Erdélyben, egy vasúti kisiklás alkalmával vesztette el életét. Berger Lajos többfelé keresett gyógyulást betegsége ellen, most is Kőszegről utazott haza felé, ahol három hónapot töltött az ottani hidegvízgyógyintézetben. Berger testét a vonat teljesen összeroncolta.

— **Vizsgálatok.** A csáktornyai állami tanítóképző-intézetben a jövő héten kezdődnek az évi osztály- és képesítővizsgálatok. Május 23—29-ig vannak a negyedéves növendékek osztály- és osztály képesítővizsgálatai. Az I—III. éves növendékek ugyanily vizsgálatai jun. 16—20-ik napjain. A gyakorlóiskolában 21-én van a vizsgálat, a hitnaptól pedig az összes osztályokban június 14-én. Ugyanakkor tartja meg az intézet a Te Deumot is. A befejező képesítő-vizsgálat írásbeli része június 2-ára, gyakorlati és szóbeli része 22—30. napjaira van kitűzve. Az osztályképesítőre Szirmai Miksa kir. tanfelügyelő, a befejező képesítőre Popovics Iván akadémiai tanár küldetett ki h. min. biztosi minőségben vizsgálati elnökek.

— **Háztartási tanfolyam.** A kormány támogatásával Csáktornyan szervezett háztartási tanfolyam f. hó 14-én megnyitott. A megnyitás a járási és városi hatóságok képviselőinek s nagyszámú hölgyközönség jelenlétében délután 4 órakor történt. A tanfolyamot, annak buzgó vezetője, Beszterczey Gábor gazdasági tanár, nyitotta meg hatóságos beszéddel, amivel a tanfolyam működését meg is kezdte. A tanfolyam 26 hallgatója csütörtökön már ott serénykedett az ovoda helyiségeiben Csücs Margit (vezető) és Fekete Erzsé (beosztott) tanítónők útbaigazításai mellett, akiket a miniszterium a növendékek oktatására kirendelt.

— **Madarak és fák napja.** A miniszteri rendelkezésből kifolyólag szokásossá vált Madarak és fák napja ünnepélyét a csáktornyai áll. tanítóképző-intézettel kapcsolatos gyakorló iskolában mult szombat délelőtt tartották meg. A szép ünnepély a tanítóképző-intézet ifjúságának a keretében folyt le szép program mellett. Az ünnepély jelentőségéről Grau Géza gyak. isk. tanító beszélt a gyak. isk. tanulóknak, majd 3 tanuló szavalt s az összes gyermekek 3 dallal énekeltek. Az intézeti növendékek részéről Harmati Jenő negyedéves növendék működött közre, aki egy tanítás keretében a madarak és fák iránt való szeretetet cspegette a kis gyermekek fogékony szívébe. A kis tanuló délután a szabad természetbe rándultak ki.

— **Pályázat.** A stridóvári segédjegyzői állás megüresedvén, az állásra a csáktornyai járás főszolgabírája pályázatot hirdetett. A pályázat határideje május 29-ike. A választást június 4-én délután 3 órakor ejtik meg a stridóvári körjegyzői irodában.

— **Kétfelmegnyitás.** Deutsch Jenő Aranybányai szállójának árnyas, kellemes kert-helyiséget ma délután, (rossz idő esetén csütörtökön, Úrnapján) Sárközy Dezső nagykanizsai zenekarának hangversenyével megnyitja.

— **Football-verseny.** A Csáktornyai Sportklub pünkösdi vasárnapján Zalaegerszegen mérkőzött meg az ottani Kerereskedelmi Ifjak csoportjával tekintélyes számú közönség előtt. A zalaegerszegi verseny a csáktornyaiak javára dőlt el, amennyiben a csáktornyaiak mindkét félidőben fölnyben

(2:1 : 2:0) voltak ellenfeleikkel szemben. A játékok az egészségiek kezdtek meg, de azért a csáktornyaik állandóan főlényben játszottak, amit kétségtelenül gyakoroltságuknak, másrészt azonban annak is köszönhetek, hogy a Kereskedő Ifjak csapata csak két hónapja áll fenn.

— **A Tatra-Adria tura-út.** Mához egy hétre, e hó 25-én indulnak Budapestről az Adria-Tatra tura-út elnevezés alatt ismeretes nagy automobilverseny résztvevői. A versenyzők visszatértükben 30-án Csáktornyt is érintik, amelyen keresszül haladva Alsó-lendván át folytatják útjukat Sopron és Pozsony érintésével a Tatra felé. A versenyzőből kifolyólag a vármegye alispánja rendeletet adott ki, hogy a versenyra eső utakat a vármegye területén hozzák rendbe s hogy a kocsiforgalmat a versenyzők érkezésének idejében tereljék el a veszélyeztetett utcákból. A rendeletben az alispán arra is kéri az útra eső községek lakosait, hogy a verseny résztvevő külföldiekre való tekintetből a házakat a verseny napján lobogózzák fel.

— **Halálozás.** Hegedüs Jenőné, Hegedüs Jenő nyugalmazott m. kir. honvéd ezredes neje, folyó hó 12-én elhunyt hosszú, kínos szenvedés után Győről. Folyó hó 14-én délután temették el a boldogultat, akit legközelebbi hozzátartozóin kívül Csáktornyan is nagyszámú rokonság sirat. Nyugodjék békében.

— **Eljegyzés.** Pék Vidor eljegyezte Morvay Károly csebényi közs. tanító leányát, Mariskát.

— **Céllövészet.** A helybeli tanítóképzőintézetben szervezett lövésztanfolyam serényen működik. Treber Kálmán m. kir. honvéd százados parancsnoksága alatt szepen előhalad tanulmányaiban. Az intézet III. és IV. éves növendékei, számszerint 42-en, nagy lelkesedéssel és kitartással nyerik kiképzetésüket a fáradhatatlan százados buzgó oktálása mellett. A tanfolyam kiképzetésében már ott tart, hogy a gyutacslovásban történt begyakorlás után, most már éles lövélyekkel lö. Mult csütörtökön délután volt az első ily lövészet, melyet a tanfolyam, a hatóság kellő óvintézkedései mellett, a róm. kath. temető alatt tartott. Ez alkalommal a 42 növendék 420 lövést tett, meglehetősen szép eredménnyel. A tanfolyam hallgatói a százados vezetés alatt dob és kürt-szóval vonultak be az intézetbe a városon keresztül a lövészet befejezése után.

— **Rémes haláleset.** Mult év április hó 30-án gyilkosság történt a Stridóvár szomszédságában lévő martinovechgyi Három király-féle kocma határában. Levasics Mihály kisdedesdi lakos lelölte Czecczárkó Ferencet, akivel állandó pörökösödésben állott. A bűneset aktái már rég lezárultak, de egyvalaki állandó búskomorságban szenvedett: a meggyilkolt Czecczárkó Ferenc édesapja, az öreg Czecczárkó Balázs. Hogy lelki fájdalommal könnyítsen, az öreg a gyilkosság évfordulóján Stridóvárra gyalogolt át, hogy szerencsétlenül járt fia lelkiüdvéért az ottani templomban imádkozzék. Útja a gyilkosság szinhe-

lyén vezetett át. A véletlen akarta, hogy a szegény öreg ep azon a helyen essék össze, ahol egy évvel ezelőtt egy éles golyó fia életét kioltotta. Csak órák mulva találták rá a már akkorra kihűlt telemre, mert a lelki fájdalom a szegény öreg Czecczárkó Balázst megölte. Szívvelhűdés oltotta ki a megtört apa szomorú életét.

— **Színészet.** A tőlünk eltávozott színársulat Tapolcán telepedett le. Halász Alfréd színársulata Tapolcán e hó 6-án kezdte meg működését a Cigányprimás előadásával.

— **Tilos a kupék folyosóján tartózkodni.** A vasúti felügyelőség rendeletet bocsátott ki, melynek értelmében tilos a vasúti kupék folyosóján tartózkodni. Tilos még pedig azért, mert a folyosókban álldogáló, csevegő, cigarettázó és kíváncskodó utasok élő gátjai a ki- és beszállás simalebonyolításának. Az újrendeletet táblákba vésvé kiszégek a kupékban és a vasúti fülkék folyosóján.

— **A D. M. K. E. könyvtárai.** Azt az áldásos tevékenységet, melyet a magyarság érdekében a D. M. K. E. évek óta kifejti, hirdetik a népkönyvtárak is, melyeket a D. M. K. E. a Dunántúl egyes községeiben állított. A D. M. K. E. jelentéséből megtudtuk, hogy Muraközben is van egynehány községben ilyen könyvtár. Így Alsódomborján, Csáktornyan, Muracsányban, Muraszerdahelyen, Nagyfaluban, Perlakon és Stridóváron. A könyvtárakat — értesülésünk szerint — szívesen veszi igénybe az olvasóközönség. A D. M. K. E. a könyvtárak szaporítását tervbe vette, úgy hogy kitátás van rá, hogy minden valamire való község a D. M. K. E. útján könyvtárt kapjon.

— **Mi van a kolbászban?** A földművelésügyi miniszterium érdekes leíratot intézett az összes hatóságokhoz. A leírat azokat a visszaéléseket akarja szigorú intézkedéseivel meggátolni, amelyeket romlott anyagokból készült kolbászárúk eladásával lelkiismeretlen husiparosok üznek. Megdöbbentő visszaélésekről, gonosz kufárkodásról rántja le a leplet a miniszteri leírat. A kolbászárúk anyaga: apróra vagdalt, megőrölt marhahús, husyálmirigy, marha- és sertésgyomor és zsigerék. A megmaradt kolbászárúkat újra megőrlik és felhasználják: így a logyasztó sohasem tudja, hogy a legfrissebbnek látszó árú nem tartalmaz-e már romlott és penészes anyagot. Úgy látszik, hogy a miniszterium igen sok visszaélésre jött rá s ez indította arra, hogy az ország valamennyi városi és vármegyei törvényhatóságához ilyen leíratot intézzen. A miniszterium legszigorúbban utasítja a hatóságokat, hogy a husiparosokra ügyeljen fel és minden kis visszaélést kímélet nélkül büntessen meg.

— **Szerencsétlenség.** Súlyos kimenetelű szerencsétlenség történt. Ráczkanizsa községben az új iskola építkezésénél. Az épület külső része már teljesen készen van és a napokban lett volna a bokrétaüzési ünnepély. A munka végeztével a munkások felakarták diszíteni az épületet. Eddig ki nem derített okból az állvány összeomlott és a munkásokat maga alá temette. Két munkás, Sebár István

és Lyuk Veronika halálos sérüléseket szenvedett, tőbben pedig megsebesültek. Az ügyészség megindította a vizsgálólat.

— **Menetrend.** Csáktornyan az új menetrend szerint a vonatok következőleg közlekednek: Érkezés Budapest felől: éjjel 1⁰⁴ (gyorsított szem. vonat), reggel 6⁰⁰ (személy vonat), déli 12⁵¹ (gyorsvonat), délután 3⁰⁰ (személyvonat), este 8⁰⁰ (vegyesvonat Nagykanizsáról), éjjel 11⁰⁰ (gyorsvonat) órákor. Indulás Budapest felé: éjjel 2⁰⁰ (gyors. szem. vonat), reggel 4¹⁰ (gyorsvonat), reggel 4⁵⁷ (vegyesvonat Nagykanizsáig), d. e. 11¹¹ (szem. vonat), d. u. 4³⁰ (gyorsvonat), este 10²⁴ (szem. vonat) órákor. Érkezés Alsólendva felől: d. e. 7²⁷ (Zalaegerszegről), d. u. 3⁴⁰, este 9³⁰ órákor. Indulás Alsólendva felé: reggel 6¹⁰, d. u. 1⁰⁴, d. u. 4³⁰ (Zalaegerszegig) órákor. Érkezés Zágráb felől: reggel 4³² és 5³⁰ (Varasdrol), reggel 7²², d. e. 9⁵⁵, déli 12²² (Varasdrol), d. u. 3³¹, este 9³⁰ órákor. Indulás Zágráb felé: reggel 5¹⁰, 6³⁰ (Novimarofig), d. e. 8⁰² és 11²⁰ (Varasdrol), d. u. 1 és 4¹¹, este 11¹⁶ (Varasdrol) órákor.

Szerkesztői üzenetek.

— **Z. Gy. Czegléd.** A beküldött közleményeket mind sorra közöljük, amennyire lapunk terjedelme engedi. Legyen tehát, kérjük, türelmessel. A késés nem azok érték nélküli voltát, vagy közöletlenségüket jelenti, hanem a szűk keret az oka a lassabb tempónak. Bár több helyünk lenne, hogy az igazi értékes dolgok mihamarabb napvilágot láthatnának!

Köszönetnyilvánítás.

Megboldogult férjem elhalálása alkalmából nyilvánított részvétért, valamint a temetésen való megjelenésért ez úton mondok hálás köszönetet. Drávavásárhely, 1913. május 14.

Özv. Sray Józsefné, szül. Grész Valéria.

Nyilvános köszönet.

A helybeli áll. polg. fiú- és leányiskola 74 növendéke Palaky Kálmán igazgató, Anhalt Lajosné, Szabolcs Antalka tanárnők, Bezeredy Margit úrhölgy a leányinternátus egyik vezetője, Anhalt Lajos, Lajtán Dezső, Boleraltzky Gyula tanárok vezetése alatt a pünkösdi ünnepeken tanulmányi kirándulást tettek Budapestre, a Tatrába és északnyugat Magyarországra néhány városába.

Ezen kirándulás, gyermekeink egész életére jótékonyan ható, maradandó emlékeket hagyott, a szerzett tapasztalatok, ismeretek, megbecsülhetetlen lelki tőkévé váltak. Nagyon kellemes kötelességet teljesítünk csak, amidőn a fentti hölgyeknek és uraknak, általában a polgári iskola igazgatójának és egész tanári testületének, úgyszintén a leányinternátus vezetőiöknek ezen kirándulás létrehozataláért, annak szervezéséért, az egész úton tanúsított pártatlan jóakarattal gondoskodásért, fáradhatatlan, önmegtartó kalauzolásért, ellátásért ez úton is hálás köszönetünk nyilváníljuk.

Csáktornya, 1913. május hó 15-én

A kiránduló gyermekek szülei.

LIPIK ELSŐRANGÚ ::: BIZTOSAN GYÓGYÍT: **GYÓGYFÜRDŐ**
(SZLAVONIA.)

RADIOAKTÍV FORRÁSOK 64° G.

NYÁRI ÉS TÉLI KÜRA.

KIVÁNATRA PROSEKTYUS INGYEN

rhéumát, ischiast, anyagcsere zavart, cukorbetegséget, alkati bajokat, gyermek-korckat, csontritüléseket és izzácmányokat.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika vu Csáktornya

Izdateljstvo:

knjižara Strausz Sandora kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i poučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: svaku nedelju.

Predplatna oňa je:

Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe i fa računaju.

Odgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Saradnik:
PATAKI VIKTOR.

Izdatelj i vlastnik
STRAUSZ SÁNDOR.

Balkanski boj.

V sredo popoldan su počeli medjunarodne marnerske gromade prek uzimati Skutari grada od montenegrovskoga zapovednika i stēm čuda terpeći varaš opet vu miru bude. Montenegrovske bande se zadnje vure tak sponašaju, da siromaški stanovnici budu je jedenačas pametovali. Svun svakojackih bestialni poslov nikaj su drugo ni napravili neg varaša su vu više mestah vuzgali da se je još i onu uništilo, kaj su štuki i granati začuvali. Čeli varaš je sgorel i kvara je više milijun korun. Bestialci koji su to načinili ako je medjunarodni marineri do ruk dobiju i prek daju svojim zapovednikom na svaki način budu svoju dobro zasluženo plaću dobili na galgaj. Admiral zapovednik od medjunarodnih ladjah strogo zahteva, da mu vu ruke daju krivice. Tamošnji narod i stanovnici derhuć čekaju, da skim predi dođu europanske gromade vu Skutari, da je odslobodiju od vekovečnoga straha.

Vu Londonu su već svi vladarski poslanici skup došli, da podpišeju mir. Balkanska problema nije stēm niti pak nemore stēm svršena biti. Bulgarci brsčas sami budu mir složili s turčinom i od saveza druge člane pustiju neg si sami dēlaju zase svoje izvanredne posle, kak najbolje razmiju. Grki i bulgarci dan na dan se tu ili tam posvadiju i poleg toga krvno stućeju. Delidba je ona Balkanska komplikacija, poleg koje lahko još vnogo i vnogo krvi se bude preljal.

Glas mirovni iz groba.

Ima ljudih, koji bi uvijek samo rat vodili, ali ima ih i takovih, koji su zakletii neprijatelji ratovanja, a med ovimi sam i ja.

Ja nemogu sve ljude za krvoločnu zivinu držati, makar da sam već bil i o protivnom osvieodočen; meni se poviest, na koliko je krvlju pisana baš nikaj nedopada; ja polag svoje najbolje volje nemogu vjerovati, da bi najveća kultura stala u oštro nabrušenih bajunetah, a najveći napredak i znanost, da bi stal u tom, tko najbolju i najprikladniju mašinu za ljude ubijati iznajde.

To je istina . . . ratovi su bili i budu, koji se moraju u kulturne velike čine brojiti, jer su najsvelija prava čoviečanstva proti napadaju barbarah branili. Ali pošto je »bolje« uvijek neprijatelj »dobroga«, to će doći vrijeme, — a i mora doći, kada će svaki čoviek i »dobroga« pravednoga rata za veliko zlo držati, pak ga »boljemu« miru zapostaviti.

Pak ako danomice napredujuće izobrazivanje duše i srca, još neuzmogne toliko učiniti, da bi ljudi znali cijeniti sreću mira naprama nesreći rata, onda se ja zahvalju-

Minuce dane su bile više vrsti konferencije svrhu toga, da one soldate dimo pustiju, koji su sad s višešega na granici. Austrianski ministereprezident vu orsackim saboru sgovoril je, da nuler pozvane rezerviste odmah budu dimo pustili. Najpredi budu oni išli dimo, koji naj duže vremena služuju i koji familiju imaju. Tak računajo da do zadnjoga majašve sve budu mogli dimo pustiti, koje to išlo bude. Za vezda su najsilneše konfliktoše stiha i vu miru razpravili med sobom, dakle nēga tak silnoga zroka, da još i od vezda tak napunjene regimente deržuju tam, kak i vu bojnim vremenju. Bormeš i vrēme bi već bilo, da bi ljudstvo, koje sad na granicaj služi, da bi jedanput dimo bilo odpušćeno, da si svaki opet dalje more sebi i svojemu obtelju kruha služiti. Višeput je bilo to obećano, sad jedanput itak istina bude.

Vu Skutariju veliki panik je, jerbo tak misliju, da medjunarodni soldati nebudu mogli stiha prek zeti varaša. Bećir brigadir, zapovednik Skutari-grada nije još ufal nanažnje dati svojim sedem jezer soldatom, koje još vu varašu ima, da grada mora sprazniti i njega europanskim vladarom prek dati. Toga se boji, da montenegrovci se opet sbunili budu. Vu varašu srbski buntari i komitaćik hodiju, koji skrivence črnogorce proti Nikiti buntaju. Med montenegrovskami gromadi već nikakvi red nije. Officiri i prosti soldati skup se napijeju, potom pak se med sobom posvadiju. Po noći pijani soldati hodiju po varašu i Bog začuvaj da bi vu takvim položaju stranjski čoviek se na vulicu pokazal. Sereggi nadbiškup čistam misli, da

jem na toliko razkrićanoj kulturi, pak se radje potegnem nekam med brdine, gde ću pri pustinjačkoj košti sa žirom i divljim medom čekati onoga pravoga donositelja mira — smrt.

Mene neizmerno srdi, ako poslušam i čitam, kak ljudi, koji drugoga dima puškinoga praha nisu dišali, izvan onoga iz mužarov na tielovo ili u gorićnom branju, te koji posve sigurno pri toploj peći u zapeku sede i od onud riečmi i pismom samo onak okolo sebe mašu, sabljom sieku, bajunetom bodu a puškom strielaju — dakako, sve jezikom — kak da hocu sve, kaj hodi, plazi i leti uništiti. Velika je prostota, kad netko dva mirna čovieka u krčmi zavadi, da se potuku, a on iz toga njihovo vino popije, a još veća prostota je, ako puntari ciele narode pobune, a oni onda cigarom u ustih, u sigurnoj sobi novinske redakcije pišu kak rat teče — kak se bitka za bitkom dieli! Oh, kakova strahota leži u toj rieči »Rat?!«

Popitajte samo bolničara, koj po bojnom polju išce ranjenike, popitajte liečnika, koj po barakah svoju pomoć pruža ranjenikom, jeli pak ovi rat za takovu hvaljenu liepotu drže. Popitajte roditelje, koji su svoje mlade sinove proti neprijatelju poslali, po-

medjunarodne gromade kesno budo došle vu varaš. Strahlo je nadbiškup, da montenegrovci nabudu s mirom ostavili varaša, neg med pukom krvno kupelište budu načinili. Od druge strani pak se to bojiu, da s okolnice malissoriv vdereju vu varaš i onak budu silili, da montenegrovci vun odideju. To, ako se pripeti, opet vnogo krvi bude se preljal. Već jedno jutro strahoviten strah je obišel naroda, jerbo glas je počil, da osem jezer malissorov ide proti varašu. Sad na večer više ni pustiju montenegrovske soldate vun s kasarnih, takov glas je, da su se sbunili. Stanovniki terpećuju i pripravljeni su već na najhujše

Sad su bulgarci službeno dali vun, kuliko ljudstva su vu čelim boju sgubili. Ako je ov iskaz istinski, onda ovak stoji stvar Opalo je 330 officirov i 29 jezer sedemsto i jedenajst dečkov. Plazerano je 950 officirov i 52 jezero petstotideset prostoga soldata, sniknolu je 3193 čovieka, sve skupa sbije: 83 jezero petstoteterdeset i jeden čoviek. Tuliko krvi se preljal samo od jedne strani. Ako pak si premislimo, da svaka vlada taji i niti jedna po istinskim neda vun svojega strahovitinoga sgubička, onda zaseguro morem već to po navadi znati, da barem još jedanput tuliko su sgubili. Vu ovim računom nisu nuler srbi, grki, turćini, montenegrovci i albanci. Ako jedanput svemu bude kraj, onda morebiti budem barem po priliki zeznali, da 1912—1913 leta, kuliko krvi su preljali na Balkanu.

Pripetilo se, kaj smu tak dugo čekali, ov mesec 14 ga medjunarodne gromade pod

pitajte zene i diecu, čiji muževi i otci su u rat otišli, popitajte niema, a ipak puno govoreća trupla, koja u velikom skupnom grobu gniju, popitajte one bezbrojne lazare, koji sa verklecom od dvora do dvora krajcare ili falacec kruha pobiraju, oni vam neka poveju, kak liepi je rat!

Samo jedan se veseli ratu, a to je smrt sa svojim pomoćnici, kugom, kolerom, typhusom . . . jer onda se pune njezine komore u zemlji, kad ona more svojom kosom po volji kositi dok se zatupi.

Tko u ratu samo veselu viku pobiede i junačke pjesme čuje, tomu manjka jedno vuho, a tko samo u domovinu vraćajuće se obladavce vidi i kak njim liepe dievojke iz oblokov cvietje i lovrovnicie dobacuju, tomu manjka jedno oko. Nuderte slušajte i hripanje umirućih, pak poglednite na milje daleko krvavo bojno polje sa izmrcvarenimi trupli, ako hoćete baš sve čuti, sve videti i u srdcu sve očutiti! — Čitajte diela državnog savietnika Blocha ili ratne slike Frensen-sensa, Uhtove; a poglednite si kipe Weresaginove, do danas nenadkrijljivog malara ratovah . . . mozbit vam ipak projde veselje za ratom!

Em nije niti potrebno sve strahote

vodjom Burney englezkim admiralom svečanostima su u Skutari došli i preč su zele od montenegrovcov grada, kojega su po času Nikitovi pastiri ostavili. Stēm se je službeno zaključila sudbina Skutarija, koj je tulikopet zrok bil, da čela Europa plamne. Šest mesecov su vdrali nuter montenegrovci vu zadnji grad Turske vlade vu Europi, med tem toga zšli su se europanskih vladarov poslaniki vu Londonu i još ni narodjenoj Albaniji su odsudili varaša. Nikita niti vuha je ni gibal na ov slucaj, podjednoma je zato rušil varaša. Nato su europanski vladari blokada održili na morju proti Montenegro, črnogorci pak su ravno vu ovim vremenom s gladom strpili i preobladali grada. Zatem je par danov tak stalo, da se nemore minuti boj Europe, nazadnje je rus oštro zapovedal svojim brajenikom, da naj mirni budu. Nikita je sad drugo ni mogel, moral je poslušnuiti Črnogorskoga branitelja. Nikita je nazadoval i tak je opet oseguravani bil mir Europe. Sad pak, da su već vu Skutariju medjunarodni soldati, Europa je zadobila satisfakciju. Blokad na morju je prestal i to je englezki admiral svēto naznanje dal

Vu medjunarodni gromadi je samu jezero soldata koje su na Bojana rički na Austria-Magjarskih i na Taljanskih ladjah vu Skutari odpeljali.

Medjunarodno gromado je Burney admiral vodil i popoldan ob dvema vuraj su vu Skutari došli. Bečir montenegrovski general vu s varaša je čekal admiralu i tam ga je s govorum pozdravil, admiral s par rečmi je odgovoril. Zatem su nuter išli vu varaš. Medjunarodni soldati odmah su zavzeli službena mesta i tam su se nastanili. Admirala su soldačkom paradom pozdravili i zatem srbske i črnogorske gromade su ostavile varaša. Daklem itak nije se nikakvo zlo pripetilo, kak su to naprē čekali i vun skričali. Sad se opet bude mogel varaš vu miru nazat poveksavati i ljudstvo, koje je do vezda tuliko terpelu opet vu miru bude moglo svoje zadace sversavati.

Iz Saloniki pišeju, da med Drama i Šeres mestah grki i bulgarci osbiljno su se pograbil. Bulgarci sa štuki su strēlani na grke. Po času su grki vekšo pomoć i štuke

dobili i takov ogenj su sipali na bulgarce, da su ovi bēlo zastavo morali podići. Osemdeset bulgarcov su grki zarobili, takodjer čuda mrtvih su sgubili. Grčki sgubiček je nepoznati.

Srbski-bulgarski konfliktus odlučenom punkto se do spanciral. Spalajković srbski poslanik 15-ga majuša je preč dal bulgarskomu kormanu jedno listinu, vu koji Srbija zahtēva, da ona mesta koje je Srbija zavzela vu Macedoniji i vu Stari-Srbiji, da srbsko imanje ostane.

Vu Sofiji su jako srditi na ovu listinu i tak veliju, da Srbija stēm nikaj drugo neče, kak boja. Tak veliju, da Srbija naj ni misli, da je Bulgaria čistam oslabila vu boju, naj se samu počme, već bude vidla skim ima posla. Vu Bulgariji tak misliju, da vu ovim poslu opet su rusi počeli mešati karte i da Ruska sa Srbijom oče kaštigati Bulgariju, pokedob je ni štela vu svakim poslu ruse poslušnuiti.

Opet vu Belgradu tak veliju, da vezda se treba zračunati Bulgarijom, kad je oslabila. Grki i rumunji bi pomogli Srbiji.

No, či se ovi tak spravljaju jeden, proti drugomu, onda za kratko vreme se budemu dočekali drugi »Balkanski boj«. Nikaj nas drugo tak ni stara, kak naši dečki na granici. Naj se balkanci tučeju, kak se očeju, ali kaj bude s našemi rezervisti? Vnogiput nijim je bilo obećano, da sad budu je odpustili, pak su je ni mogli. Razmi se ako se opet tak črna juha kuha na Balkano, da niti vezda je nabudu mogli dimo pustiti, makar je već odlučeno bilo to, da do zadnjega majuša budu domaj

Ministarstvo nemore tak dugo sprazniti granice, doklam se preč grizli budo. Nigdar nije znati, kaj se more pripetiti, zato zavezda još svi dečki budo tam ostali, da braniju orsaga i nas. Morebiti, da nekoji budo došli zato dimo, neg kak se čuje samu jako mala stranka bude tak srečna.

Cetinje. Put od Kattaro, do Cetinje.

Ov mali varašinec, ovu selo za vezda je najbolje nanimljivo na čelim svēto, svojim malim, ali segurnim pukom i svojim

lukavnim starim kraljom. Sad kad je za jeden čas, zaistinu da samu za jeden čas bojna nevoja minula, črnogorci su jako tugujuči i dan na dan više je onih, koji na glas zahtēvaju, da se Črnogora skup sklopi sa Serbiom. Daklem sad, da je to bojna nevoja za kratko vreme preminula, vredno je malo se sim-tam obrnuti vu Cetinje glavnim varašu. Vnogiput je nam dal posla i još čudaput nam bude muke zavdal ni samu nam, neg čeli Europi. Od Kattaro do Cetinje sve skupa četiri vure moći dojt. Za Kattaro svaki veli, da je lēpi mali dalmatinski varaš, i med Kattarom i med Cetinjem je ravno takva razloga, kak je med onima črni bregov, koji Montenegro od vucenoga svēta zapreju.

Med ovimi varaši pošta automobil vozi mesto željeznice i to čistam redovito. Sad, da su tak črni glasi lētali po zraku, pripetilo se, da automobil više danov je ni mogel službo sversavati, jerbo vu čeli Črnogori neimaju benzin fabriku, vu Kattaro pak su njim ni šteli dati i poleg toga čela Montenegro čistam je bila zaprla od svēta, kakti jeden zakleti grad. Automobil je na jakoma napravljani s velikami kotači, da more brežne pute lēzi i sigurneše obhoditi. Vu kućiji osem sedalih ima, dvē naprē kre šoflōra, šest pak odzaja. Čistam odzadi ima na lokot zaklejenog željezno škatalju, vucem pošto vozi. Na svaki strani, montenegrovski cimer stoji.

Od Cetinje do Kattaro deset korun košta putna karta. Na pošti se dobi i na zadnjim kraju ove ni nagovarajuće reči stojiju: »Za putnike direkcija nije odgovorna. Za život i za blago svaki je sam odgovoren!«

Automobil od Kattaro do Cetinje po samih bregah vozi. Put je do Črnogore krašen, ali kak preč granice dojde, nije videti više nikaj zelenoga, same prazne goletne i črne pečine tak, da človeka nekakov strah obhaja, ali bude odovut i ziv nazat mogel dojt.

Po putu svakojačke tvrdjica se vidiju, soldačke patrole, kak zastavami jedna drugoj maše i naznanje davlje, da kaj vidi s brega doli. Negdi pak strahovitni štuki zijaju doli iz brega na Črnogora.

rata ločno opisivati, za razmeti moć; više krat je dosta, da se samo blesne i da samo mali diel bojnog polja razsvietu na kratko vrieme.

Takov blisk mi je nedavno dopal do ruk, pak ga hoću med moje vriedne čitatelje pustiti, neka im razsvietu liepote i ugodnosti, koje rat sobom donša.

Dobil sam od jednog domačeg dečka koj polazi nedeljnu školu, onemi žutemi mrljami tuhtenoče zaprljanoga lista na niemackom jeziku (za to mi ga je i donesel, jer sam ga nije niti znal pročitati, a niti ga nebi bil razmel). Taj list je iz ratne godine 1812, iz vriemena onog strahovitog zimskog rata Francuzke pod Napoleonom I. proti Ruskoj, a pisani je 28 decembra.

Svaki, koj poviest pozna, zna, da je taj rat radi nepogodnosti vriemena, onda radi osobitog načina ratovanja rusah, za francuzku vojsku zlo izpal, koja je posve propala.

Akorem svojim slabim pamtenjem nisam prijatelj brojkah, hoću ovde ipak nekoje navesti, koje neka mojim čiteljem služe za razjašnjenje i nauk u toj stvari:

Napoleonova velika vojska je brojila

dne 24-ga juniuša 1812 god. t. j. onog dana, kada je prešel preko granice u Rusku 450 000 ljudih. Dne 19-ga oktobra iste godine 100 000. I niti miesec dni kasnije, najme 9-ga novembra 40 000. A tri tjedna kasnije, 28-ga novembra samo 15 000 ljudih!

A Rusi, koji su bili obladavci, zgubili su u tom ratu 300 000 ljudih. Dakle je 735 000 najjačih mladih ljudih za pet miesecih poginulo, 735 000 obiteljih je plakalo . . .!

A kaj je to proti požaru kazališta u kojem 800 ljudih pogine, kaj je to proti potresu u Lizabonu gde je 30 000 ljudih poginulo, prava diećinja igra! A ipak je i to već strahota.

I sada pisec lista, koj je stanoval u Marienburgu, piše o biegu nevoljnoga ostatka tako velike i gizdave francuzke vojske, koja je sigurna bila, da će obladati, sliedeće:

Marienburg dne 28-ga decembra 1812.

Dragi prijatelj!

Mi ovde imamo strašnu sliku razorenja već tjeden dni, a najgore smo zadnjih četiri dni imali. Ove noći je ovde prenoćilo jezero oficirah i

više jezer soldatov; domači ljudi su morali iz svojih kućah u podume se preseliti, a po ulicah je sve puno soldatov i konjov. Oh Bože! Kako izgledaju tē ljudi? Oficiri prvoga ranga nisu od svojih slugov za razpoznati; oni plaćuć prose za miesto pri peći. Postelj, to je već nečuvena blagodat, — ima i takovih, koji umiraju, a moraju dalje u strašnu zimu, gde ih se većina smrzava. Od svih, koji su ovde prošli, samo ih je nekoliko, kojim se na tielu nebi nekaj smrzlo. Po 4—6 oficirah su bili u jedne sane strpani, kojim su bile smrznjene noge ili ruke odrezane, lica su im bila smrznjena i na falate od zmrzlvice ranjena. Svi kriče: »Toplu sobu — toplu sobu!« Ali tako kričećih su jezere, a tko more pomoći? Kad su ovuda onamo prolazili, bili su u atlasne dolame obleženi sa leskajućimi se kacigami na glavi, a sad su u gunje i canjke zamotani — dragoneri na konjih i piešice, mnogi bosu sa otečenimi, modro — ranjenimi nogami.

Ovakovi prolaze, a da po 3—4 dana nedođu do kvartira, gde bi se

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika vu Csáktornya

Izdateljstvo:

knjižara Strausz Sandora kam se predplate i obzname pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći dr. štveni, znanstveni i poučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedankrat i to: svaku nedelju.

Predplatna cčna je:

Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obzname se poleg pogodbe i fa računaju.

Odgovorni urednik:

ZRINYI KÁROLY.

Surađnik:

PATAKI VIKTOR.

Izdatelj i vlastnik

STRAUSZ SÁNDOR.

Balkanski boj.

V srédo popoldan su počeli medjunarodne marinerske gromade prék uzimati Skutari grada od montenegrovsoga zapovednika i stém čuda terpeći varaš opet vu miru bude. Montenegrovske bande se zadnje vure tak sponašaju, da siromaški stanovnici budu je jedenčas pametovali. Svun svakojačkih beštialni poslov nikaj su drugo ni napravili neg varaša su vu više mestah vuzgali da se je još i onu uništilo, kaj su štuki i granati začuvali. Čeli varaš je sgorel i kvara je više milijun korun. Beštialci koji su to načinili ako je medjunarodni marineri do ruk dobiju i prék daju svojim zapovednikom na svaki način budu svoju dobro zasluženo plaću dobili na galgaj. Admiral zapovednik od medjunarodnih ladjah strogo zahteva, da mu vu ruke daju krivce. Tamonji narod i stanovnici derhtuč čekaju, da skim predi dođu europanske gromade vu Skutari, da je odslobodiju od vekovečnoga straha.

Vu Londonu su već svi vladarski poslanici skup došli, da podpišeju mir. Balkanska problema nije stém niti pak nemore stém svršena biti. Bulgarci brsčas sami budu mir složili s turčinom i od saveza druge člane pustiju neg si sami dëlaju zase svoje izvanredne poslje, kak najbolje razmiju. Grki i bulgari dan na dan se tu ili tam posvadiju i poleg toga krvno stučeju. Delidba je ona Balkanska komplikacija, poleg koje lehkio još vnoغو i vnoغو krvi se bude preljalio.

Minute dane su bile više vrsti konfencije svrho toga, da one soldate dimo pustiju, koji su sad s višešega na granici. Austrianski ministerprezident vu orsackim saboru sgovoril je, da nuter pozvane rezerviste odmah budu dimo pustili. Najpredi budu oni išli dimo, koji naj duže vremena služuju i koji familiju imaju. Tak računajo da do zadnjoga majaša sve budu mogli dimo pustiti, koje to išlo bude. Za vezda su najsilneše konfliktuše stih i vu miru razpravili med sobom, daklem néga tak silnoga zroka, da još i od vezda tak napunjene regimente deržuju tam, kak i vu bojnim vremenu. Bormeš i vréme bi već bilo, da bi ljudstvo, koje sad na granicaj služi, da bi jedenput dimo bilo odušćeno, da si svaki opet dalje more sebi i svojemu obitelji kruha služiti. Višeput je bilo to obećano, sad jedenput itak istina bude.

Vu Skutariju veliki panik je, jerbo tak misliju, da medjunarodni soldati nebudu mogli stih prék zeti varaša. Bečir brigadir, zapovednik Skutari grada nije još ufal nanznanje dati svojim sedem jezer soldatom, koje još vu varašu ima, da grada mora sprazniti i njega europanskim vladarom prék dati. Toga se boji, da montenegrovci se opet sbunili budu. Vu varašu srbski buntari i komitačik hodiju, koji skrivince črnogorce proti Nikiti buntaju. Med montenegrovskami gromadi već nikakvi red nije. Officiri i prosti soldati skup se napijeju, potlam pak se med sobom posvadiju. Po noći pijani soldati hodiju po varašu i Bog začuvaj da bi vu takvim položaju stranjski človek se na vulicu pokazal. Sereggi nadbiškup čistam misli, da

medjunarodne gromade kesno budu došte vu varaš. Straho je nadbiškup, da montenegrovci nabudu s mirom ostavili varaša, neg med pukom krvno kupelište budu načinili. Od druge strani pak se to bojiu, da s okolnice malissori vdereju vu varaš i onak budu silili, da montenegrovci vun odideju. To, ako se pripeti, opet vnoغو krvi bude se preljalio. Več jedno jutro strahoviten strah je obišel naroda, jerbo glas je počil, da osem jezer malissorov ide proti varašu. Sad na večer više ni pustiju montenegrovske soldate vun s kasarnih, takov glas je, da su se sbunili. Stanovnici terpeču i pripravljeni su već na najhujše.

Sad su bulgarci službeno dali vun, kuliko ljudstva su vu čelim boju sgubili. Ako je ov iskaz istinski, onda ovak stoji stvar Opalo je 330 officirov i 29 jezer sedemsto i jedenajst dečkov. Plazérano je 950 officirov i 52 jezero petstopetdeset prostoga soldata, sniknola je 3193 človeka, sve skupa sbije: 83 jezero petstoceterdeset i jeden človek. Tuliko krvi se preljalio samu od jedne strani. Ako pak si premislimo, da svaka vlada taji i niti jedna po istinskim neda vun svojega strahovitnoga sgubička, onda zasegornu moremu već to po navadi znali, da barem još jedenput tuliko su sgubili. Vu ovim računom nisu nuter srbi, grki, turčini, montenegrovci i albanci. Ako jedenput svemu bude kraj, onda morebiti budemu barem po priliki zeznali, da 1912—1913 leta, kuliko krvi su preljalio na Balkanu.

Pripetilo se, kaj smu tak dugo čekali, ov mesec 14 ga medjunarodne gromade pod

Glas mirovni iz groba.

Ima ljudih, koji bi uvijek samo rat vodili, ali ima ih i takovih, koji su zakleli neprijatelji ratovanja, a med ovimi sam i ja.

Ja nemogu sve ljude za krvoločnu zivinu držati, makar da sam već bil i o protivnom osvieđen; meni se poviest, na kuliko je krvlju pisana baš nikaj nedopada; ja polag svoje najbolje volje nemogu vieroovati, da bi najveća kultura stala u oštro nabrušenih bajunetah, a najveći napredak i znanost, da bi stal u tom, lko najbolju i najprikladniju mašinu za ljude ubijati iznajde.

To je istina . . . ratovi su bili i budu, koji se moraju u kulturne velike čine brojiti, jer su najsvetlija prava čoviečastva proti napadaju barbarah branili. Ali pošio je »bolje« uvijek neprijatelj »dobroga«. to će dojti vrieme, — a i mora dojti, kada će svaki čoviek i »dobroga« pravednoga rata za veliko zlo držati, pak ga »boljemu« miru zapostaviti.

Pak ako danomice napredujuće izobrazivanje duše i srdca, još neuzmogne toliko učiniti, da bi ljudi znali cieniti sreću mira naprama nesreći rata, onda se ja zahvalju-

jem na toliko razkričanoj kulturi, pak se radje potegnem nekam med brdine, gde ću pri pustinjackoj košti sa žirom i divljim medom čekati onoga pravoga donositelja mira — smrt.

Mene neizmerno srdi, ako poslušam i čitam, kak ljudi, koji drugoga dima puškinoga praha nisu dišali, izvan onoga iz mužarov na tielovo ili u goričnom branju, te koji posve sigurno pri toploj peći u zapeku sede i od onud riečmi i pismom samo onak okolo sebe mašu, sabljom sieku, bajunetom bodu a puškom strielaju — dakako, sve jezikom — kak da hocu sve, kaj hodi, plazi i leti uništiti. Velika je prostota, kad netko dva mirna čovieka u krčmi zavadi, da se potuku, a on iz toga njihovo vino popije, a još veća prostota je, ako puntari ciele narode pobune, a oni onda cigarom u ustih, u sigurnoj sobi novinske redakcije pišu kak rat teče — kak se bitka za bitkom dieli! Oh, kakova strahota leži u toj rieči »Rat?!«

Popitajte samo bolničara, koj po bojnom polju išće ranjenike, popitajte liečnika, koj po barakah svoju pomoć pruža ranjenikom, jeli pak ovi rat za takovu hvaljenu liepotu drže. Popitajte roditelje, koji su svoje mlade sinove proti neprijatelju poslali, po-

pitajte žene i diecu, čiji muževi i otci su u rat otišli, popitajte niema, a ipak puno govoreća trupla, koja u velikom skupnom grobu gojiju, popitajte one bezbrojne lazare, koji sa verklecom od dvora do dvora krajcare ili falacek kruha pobiraju, oni vam neka poveju, kak liepi je rat!

Samo jedan se veseli ratu, a to je smrt sa svojimi pomoćnici, kugom, kolerom, typhusom . . . jer onda se pune njezine komore u zemlji, kad ona more svojom kosom po volji kositi dok se zatupi.

Tko u ratu samo veselo viku pobiede i junačke pjesme čuje, tomu manjka jedno vuho, a tko samo u domovinu vraćajuće se obladavce vidi i kak njim liepe dievojke iz oblokov cvietje i lovrovnicie dobacuju, tomu manjka jedno oko. Nuderte slušajte i hripanje umirućih, pak poglednite na milje daleko krvavo bojno polje sa izmrcvarenimi trupli, ako hoćete baš sve čuti, sve videti i u srdcu sve oćutiti! — Čitajte diela državnog savietnika Blocha ili ratne slike Frenssensa, Uhlove; a poglednite si kipe Weresaginove, do danas nenadkriljivog malara ratovah . . . mozbit vam ipak projde veselje za ratom!

Em nije niti potrebno sve strahote

vodjom Burney englezkim admiralom svečanostjom su vu Skutari došle i preč su zele od montenegrovcov grada, kojega su po času Nikitovi pastiri ostavili. Stēm se je službeno zaključila sudbina Skutarija, koj je tulikoput zrok bil, da čela Europa plamne. Šest mesecov su vdrali nuter montenegrovci vu zadnji grad Turske vlade vu Europi, med tem toga zšli su se europanskih vladarov poslaniki vu Londonu i još ni narodjenoj Albaniji su odsudili varaša. Nikita niti vuha je ni gibal na ov slučal, podjednoma je zato rušil varaša. Nato su europanski vladari blokada održali na morju proti Montenegro, črnogorci pak su ravno vu ovim vremenom se gladom strapili i preobladali grada. Zatem je par danov tak stalo, da se nemore minuti boj Europe, nazadnje je rus ostro zapovedal svojim brajenikom, da naj mirni budu. Nikita je sad drugo ni mogel, moral je poslušnuti Črnogorskoga branitelja. Nikita je nazadoval i tak je opet oseguravani bil mir Europe. Sad pak, da su več vu Skutariju medjunarodni soldati, Europa je zadobila satisfakciju. Blokad na morju je prestal i to je englezki admiral svēto naznanje dal

Vu medjunarodni gromadi je samu jezero soldata koje su na Bojana rički na Austria-Magjarskih i na Taljanskih ladjah vu Skutari odpejalji.

Medjunarodno gromado je Burney admiral vodil i popoldan ob dvema vuraž su vu Skutari došli. Bečir montenegrovski general vu s varaša je čekal admirala i tam ga je s govornom pozdravil, admiral s par rečmi je odgovoril. Zatem su nuter išli vu varaš. Medjunarodni soldati odmah su zavzeli službena mesta i tam su se nastanili. Admirala vu soldackom paradom pozdravili i zatem srbske i črnogorske gromade su ostavile varaša. Daklem itak nije se nikakvo zlo pripetilo, kak su to naprē čekali i vun skričali. Sad se opet bude mogel varaš vu miru nazat poveksavati i ljudstvo, koje je do vezda tuliko terpelu opet vu miru bude moglo svoje zadatke sversavati.

Iz Saloniki pišeju, da med Drama i Sereš mestah grki i bulgarci osbitjno su se pograbilji. Bulgarci sa štuki su štrēlali na grke. Po času su grki vekšo pomoć i štuke

rata točno opisivati, za razmeti moći; više krat je dosta, da se samo blesne i da samo mali diel bojnog polja razsvietli na kratko vrieme.

Takov blisk mi je nedavno dopal do ruk, pak ga hoću med moje vriedne čitatelje pustiti, neka im razsvietli lepote i ugodnosti, koje rat sobom donasa.

Dobil sam od jednog domačeg dečka koj polazi nedeljnu skolu, onemi žetemi mrljami tuhtenoče zaprljanoga lista na niemackom jeziku (za to mi ga je i donesel, jer sam ga nije niti znal pročitali, a niti ga nebi bil razmel). Taj list je iz ratne godine 1812, iz vriemena onog strahovitog zimskog rata Francuzke pod Napoleonom I. proti Ruskoj, a pisani je 28 decembra.

Svaki, koj poviest pozna, zna, da je taj rat radi nepogodnosti vriemena, onda radi osobitog načina ratovanja rusah, za francuzku vojsku zlo izpal, koja je posve propala.

Akrepem svojim slabim pamtenjem ni sam prijatelj brojkah, hoću ovde ipak nekoje navesti, koje neka mojim čiteljem služu za razjašnjenje i nauk u toj stvari:

Napoleonova velika vojska je brojila

dobili i takov oženj su sipali na bulgarce, da su ovi bēlo zastavo morali podići. Osem-deset bulgarcov su grki zarobili, takodjer čuda mrtvih su sgubili. Grčki sgubiček je nepoznati.

Srbski-bulgarski konfliktuš odlučenom punkto se do špancieral. Spalajković srbski poslanik 15-ga majuša je preč dal bulgarskomu kormanu jedno listinu, vu koji Srbija zahtēva, da ona mesta koje je Srbija zavzela vu Macedoniji i vu Stari-Srbiji, da srbsko imanje ostane.

Vu Sofiji su jako srditi na ovu listinu i tak veliju, da Srbija stēm nikaj drugo neče, kak boja. Tak veliju, da Srbija naj ni misli, da je Bulgaria čistam oslabila vu boju, naj se samu počme, već bude vidla skim ima posla. Vu Bulgariji tak misliju, da vu ovim poslu opet su rusi počeli mešati karte i da Ruska sa Srbijom oče kaštigati Bulgariju, pokedob je ni stela vu svakim poslu ruse poslušnuti.

Opet vu Belgradu tak veliju, da vezda se treba zračunati Bulgarijom, kad je oslabila. Grki i rumunji bi pomogli Srbiji.

No, či se ovi tak spravljaju jeden, proti drugomu, onda za kratko vreme se budemu dočekali drugi »Balkanski boj«. Nikaj nas drugo tak ni stara, kak naši dečki na granici. Naj se balkanci tučeju, kak se očeju, ali kaj bude s našemi rezervisti? Vnoiguput njim je bilo obečano, da sad budu je odpustili, pak su je ni mogli. Razmi se ako se opet tak črna juha kuha na Balkano, da niti vezda je nabudu mogli dimo pustiti, makar je već odlučeno bilo to, da do zadnjega majuša budo domaj

Ministarstvo nemore tak dugo sprazniti granice, doklam se preč grizli budo. Nigdar nije znati, kaj se more pripetiti, zato zavezda još svi dečki budo tam ostali, da braniju orsaga i nas. Morebiti, da nekoji budo došli zato dimo, neg kak se čuje samu jako mala stranka bude tak srečna.

Cetinje. Put od Kattaro, do Cetinje.

Ov mali varašinec, ovu selo za vezda je najbolje nanimljivo na celim svēto, svojim malim, ali segurnim pukom i svojim

lukavnim starim kraljom. Sad kad je za jeden čas, zaistinu da samu za jeden čas bojna nevolja minula, črnogorci su jako tugujuć i dan na dan više je onih, koji na glas zahtēvaju, da se Črnogora skup sklopi sa Srbijom. Daklem sad, da je to bojna nevolja za kratko vreme preminula, vriedno je malo se sim-tam obrnuti vu Cetinje glavnim varašu. Vnoiguput je nam dal posla i još čudaput nam bude muke zavdal ni samu nam, neg čeli Europi. Od Kattaro do Cetinje sve skupa četiri vure moći dojtji. Za Kattaro svaki veli, da je lēpi mali dalmatinski varaš, i med Kattarom i med Cetinjem je ravno takva razloga, kak je med onima črni bregov, koji Montenegro od vučenoga svēta zapreju.

Med ovimi varaši pošta automobil vozi mesto željeznice i to čistam redovito. Sad, da su tak črni lētali po zraku, pripetilo se, da automobil više danov je ni mogel službu sversavati, jerbo vu čeli Črnogori neimaju benzin fabriku, vu Kattaro pak su njim ni šteli dati i poleg toga čela Montenegro čistam je bila zaprta od svēta, kakti jeden zakleti grad. Automobil je na jakoma napravljani s velikami kotači, da more brežne pute leži i sigurneše oqhoditi. Vu kočiji osem sedalih ima, dvē naprē kre šoflōra, šest pak odzaja. Čistam odzadi ima na lokot zaklejenju željezno škatulju, vučem pošto vozi. Na svaki strani, montenegrovski cimer stoji.

Od Cetinje do Kattaro deset korun kosta putna karta. Na pošti se dobi i na zadnjim kraju ove ni nagovarajuće reči stojuju: »Za putnike direkcija nije odgovorna. Za život i za blago svaki je sam odgovoren!«

Automobil od Kattaro do Cetinje po samih bregah vozi. Put je do Črnogore kraesen, ali kaj preč granice dojde, nije videti više nikaj zelenoga, same prazne goletne i črne pećine tak, da človeka nekakov strah obhaja, ali bude odovut i ziv nazat mogel dojtji.

Po puto svakojačke tvrdjica se vidiju, soldacke patrole, kak zastavami jedna drugo maše i naznanje davlje, da kaj vidi a brega dol. Negdi pak strahovitni štuki zijaju doli iz brega na Črnogoru.

dne 24-ga juniuša 1812 god. t. j. onog dana, kada je prešel preko granice u Rusku 450 000 ljudih. Dne 19-ga oktobra iste godine 100 000. I niti miesec dni kasnije, najme 9-ga novembra 40 000. A tri tjedna kasnije, 28-ga novembra samo 15 000 ljudih!

A Rusi, koji su bili obladavci, zgubili su u tom ratu 300 000 ljudih. Dakle je 735 000 najjačih mladih ljudih za pet miesecih poginulo, 735 000 obiteljij ih plakalo . . .!

A kaj je to proti požaru kazališta u kojem 800 ljudih pogine, kaj je to proti potresu u Lizabonu gde je 30 000 ljudih poginulo, prava diećinja igra! A ipak je i to već strahota.

I sada pisec lista, koj je stanoval u Marienburgu, piše o biegu nevoljnoga ostatka tako velike i gizdave francuzke vojske, koja je sigurna bila, da će obladati, sljedeće:

Marienburg dne 28-ga decembra 1812.

Dragi prijatelj!

Mi ovde imamo strašnu sliku razorenja već tjeden dni, a najgore smo zadnjih četiri dni imali. Ove noći je ovde prenoćilo jezero oficirah i

više jezer soldatov; domači ljudi su morali iz svojih kućah u podrumu se preseliti, a po uticah je sve puno soldatov i konjov. Oh Bože! Kako izgledaju te ljudi? Oficiri prvoga ranga nisu od svojih slugov za razpoznati; oni plaćuć prose za miesto pri peći. Postelj, to je već nečuvena blagodati, — ima i takovih, koji umiraju, a moraju dalje u strašnu zimu, gde ih se većina smrzava. Od svih, koji su ovde prošli, samo ih je nekoliko, kojim se na tielu nebi nekaj smrzlo. Po 4—6 oficirah su bili u jedne sane strpani, kojim su bile smrznjene noge ili ruke odrezane, lica su im bila smrznjena i na falate od zmrlzavice ranjena. Svi kriče: »Toplu sobu — toplu sobu!« Ali tako kričećih su jezere, a tko more pomoći? Kad su ovuda onamo prolazili, bili su u atlasne dolame oblečeni sa leskajućimi se kacigami na glavi, a sad su u gunje i canjke zamotani — dragoneri na konjih i piešice, mnogi bosu sa otećenimi, modro — ranjenimi nogami.

Ovakovi prolaze, a da po 3—4 dana nedođu do kvartira, gde bi se

Hatar je put, koj je stēm hujši, skim dalje se dojde vu Montenegro. Črnogorci ni zahtějavaju putnice, stēm bolje strogo vizitěraju sve austrianski žandari. To pak je zato potrebno, da s dalmatinskih kasarnih dan na dan probaju od črnogorcov sbujeni i zamitijevati i srbi. Vu Kattaro dan na dan videti bez bajonete sve podrapane i bez šapke bake, koje žandari dotiraju s medju bregov, gde su je vlovili. Zato tak strogo paziju na granicu, prēm minuće tjeodne, kad je boj na jednim lasu vise! Automobil samu vu jednom mestu stoji i to vu Nje- gušo, to mesto je već vu Črnogori.

Vu Cetinji najvećša hiža je kraljska palača. Na jeden štok je zazidana i sbilja neima kipa, kak druge palače. Pred palačom četiri električni lampši goriju od večera do jutra. Vulice takodjer s elektrikom světiju ali samu na večer do devete vure. Kak devet vur mine taki se čuje trobentanje, to tuliko zlamenuje, da od vezda nišči se nesme već na vulicu pokazati, drugać ga primeju. Pred palačom stoji šilbak, čerleni kaput, mudre hlače i fez ima na glavi. Pušku na ramenu, revolver za pojasom. To su kraljski gardišti.

Vulice su čiste i strahovitno je sve posud tiho i mir, istog hoda nije čuti, jerbo vu opanjkih hodiju tamošnji ljudi. Okolo varaša su visoki bregi. Po dano je takva vručina, da skorom nije moći premagati, na večer pak odmah takva zima nastane, da bez kaputa nije moći vuni ostati.

Tri hoteli su vu varašu, jedna trafik a i sedem stacunov. Ljudi su smirum na vulicaj ili pak vu turski kavani. Dvě vrsti opravre je videti, oficiri rusko opravu nos ju, poljodjelavci domaču. Svaki ima kapicu na glavi, na kojuj je naprē monogram: H. I. To tuliko zlamenuje: I. Nikola.

KAJ JE NOVOGA?

— **Umiranje.** Po kratkim betegu vumral je vu Dravavašarhelju Straj Jozef orsačke škole direktor za četerdesetprvim letu. Na trojački pondeljek su ga pokopali. Vnožina naroda i školske dece ga je sprevedilo na zadnji put. Nazočni su bili takodjer i dra-

odtopili i počinuti. Včera je ovud prošla konjaničtvo a šnjim četiri pune sane oficirov sa zmrznenimi kotrigi tiela, a dielom već i odrezanimi. To su bili oficiri, koji su ovud i onano prolazili, broj njihovih ljudih je onda 15000 iznašal, a natrag su se sada povratili 10 oficiri i 100 osakaćenih ljudih. Nekoji od oficirah su bili pri nas, medju njimi nieki oberstar Carnott je ostal kroz pet dni, da še odpočine. On nije bil za prepoznati naprama prije, zagladjen i podrapan, ja sam mu rubaču prikazal. On poveda, da je to nemoguće pripoviedati, koliko zla i nevolje su pretrpeli, oni ne samo da su konjsko meso jeli, već su dapače i svojih palih kameradov meso pekli i jeli. Na putu u Kovno, gde nije niti čovieka niti kuće bilo moguće najti, ležali su zmrzneni soldati na hrpe. Oni, još zdravi, su već zmrznenim i na pol zmrznenim svlačli njihove kepenjke, za da sebe zaodenu; to je bilo strašno gledati, kak su se ovi posljednji po mogućnosti proti tomu branili.

Včera su mi dopelali jednoga ofi-

vavašarheljski vatrogasci svojom glasovitnom bandom. Naj počiva vu miru Božjem.

— Katastrofa bulgarskih soldatov.

Bulgarske soldate su iz Saloniki peljali po željeznici. Okolo Drama varaša dvajstipet vagonov se je odkapčilo i doli odletelo po bregu. Naproti je jeden drugi cug vozil skojim su se tresnuli. Tridesti soldatov je odmah vumralo, dvěsto pak su se teško oranili.

— Nadhercegovice, kakti života braniteljice.

Vu Triestu Karolj Istvan nadhercega »Ul« zvanoga jachtu jedno kučiju su na brēg spravljali. Na bregu su Della Bona Albert i Zitter Jozef kučiši konje zapreživali, da se skučijom odpeljaju. Kad su već na kučiji bili, konji su se hitro splašili i zesimskupa su vu morje skočili. Na »Ul« jachtu su bile nadhercega dvě čeri, koje su nesreću spazile i odmah su snekojim matrozom vu čun se seli i napomoć išle. Zittera su još za vreme vun potegle, drugoga su već ni mogle odsmrli odsloboditi. Doklam su braniteljci na lice mesta došli, nesrečni človek je već vumral.

— **Sreća kuharice.** Njari Eržebet kuharicu velika sreća je postigla. Letošnjega najvećšega hauptretera je na srečki dobila. Tristojezer korun je gvinula i sad više nebude morala služiti i stradati.

— **Nesreća na kolodvoru.** Vu Zomboru od kolodvora zapovednik Gjulaj Pal tak nesrečno je došel pod jeden lokomotiv, da ga je svega sdربول. Odmah je vumral.

— **Doli vpičeni ruski oficir.** Na ruski granici tri ruski pijani oficiri su prēk meje došli i jeden smed njih zaparado je štel jednomu baki puško zeti. Baka se je branil i nazadnje tak rusa vu srđce vpičel, da je odmah vumral. Istroga su podigli, da kak se to pripetilo.

— **Čar i carevna vu Potsdamu.** S Petervara pišeju, da car sobom bude zel najstarešu čerku vu Potsdam. Za vezda još nije znati, ali nebude i carevica išla na venčanje Vilmoš cesaru čerki. Kak se čuje brčtas svrho toga nebude mogla iti, jerbo carevič je opet jako betežen.

— **Rim otec papa.** S velikoga betega sve pomalem odsdravil bude papa, za vezda

cira, koj već dalje nije mogel, to je bil jedan 19 godišnji leutenant, težko ranjeni i sprovdjen svojim poslužnikom; taj siromak, kojega je sama kost i koža moli neprestano: »Dajte mi umrieti!«

Oh Bože! — Ovi nesretnici!

Svi trpimo nevolju. Ovde nedobimo niti za skupe novce meso, niti mlieko, niti sira i. t. d. — ja sam danas bil tak sretan, da sam za ženu i diecu mogel kupiti pol hleba komis — kruha.

Stim vas sve pozdravljajući ostajem

Vas prijatelj N. N.

Ja mislim, da ov list, za kojega je videti, da ga je dosta intelligentan i viero-dostojan čoviek pisal, dosta govori, akoprem samo mali diel onoga strašnoga rata predočuje.

Tko anda u oči takove strašne nevolje, pred kojom se isli otupeni stari ratoborci zgražaju, još u prilog rata more govoriti, a iz mira se izsmievavati, on je zlotvor na čoviečanstvu.

Em. Kollay.

već pomalem more svoje službene posle sveršavati. Minući tjeđen Rampolla kardinal na čas Bozju, mešu je služil vu Sv. Petra cirкви, gde su svi kardinali i biškupi nazočni bili. Ravno one dane i tristo magjarov je bilo vu Rimu, koji su pozdravlat hodili papo.

— Zita nadhercegovica vu Požonu.

Bujućci princ i njegva žena Zita nadhercegovica špancirali su se vu Požonju, kad je nadhercegovici napamet došlo, da nuca jednoga češla. Odmah su vu jedno brijačko officinu išli. Tam su ravno tri leitinanti bili, koje su ravno detiči sopunom namazali, kad su visoki gosti nuter došli. Svi tri tak, kak su bili taki gori skočili i po soldačkim se poklonili princu i nadhercegovici, koji su komaj mogli směha vusebi zaderžati kad su spazili sopunate leitinante. Zita si hitro zabere jednoga češla i pita kaj košta. Brijač je odgovoril, da dvě korune. Bojućci princ, zeme vun bugjelarua i siple peneze na stol i zapita jeli je dosta? Brijač je videl, da deset fillerov fali ali nije štel to povedati. Zatem su visoki gosti žurno odisli.

— **Dinamit atentat proti navučitelju.** Bobiš Mihalj karanšeškoga navučitelja s celom familijom su ga štel pod luft pustiti. Podkopali su hižu i dinamita su podlečili, koj se strahovitno jakostjom sprozil. Stěne su se zrušile, ali na sreću ravno ga nikoga ni domaj bilo i tak se ni mogla većša nesreća dogoditi. Tak misliju, da zato su štel navučitelja skončati, jerbo jako oštro je zahtěval, da deca vu školu hodiju. Počinitelje žandari iščeju.

— **Vekovečna svěča.** Ni sdavnja je vumral Pierpont Morgan amerikanski miliardoš. Za njegov spomenek sad je familija jedno svěčo zapovedala napraviti vu fabriki. Svěčo bude pet meter visoka i pol meter debela, 200 kg. bude vagala. Ovu svěču vu Sv. Petra cirkvu budu postavili. Familija je sgovorila, da samu na velike poste ju směju nazgati. Kak velika svěča je to, stoga moći premissiti, da devet let bi gorěla podjednoma, pokedhod pak ju samu postne dane vužgeju, trijezero let predi mine, kak bude do kraja sgorěla.

— **Prehičeni čun.** Zemplēni Imre diak i Hoffmann Istvan ministarski činovnik na Duni su se vozili. Pri Šorokšaru se je čun prekopicinol i obedva su vu vodu opali. Na sreću obedva izverstro znaju plavati i tak su na fletnoma na brēg došli.

— **Umorstvo.** Barthoš Istvan navučitelj na svojim stanu sublimat zvanoga otvora je pil. Braniteljci su ga vu Rokuš špital odpeljali, do vezda ni su ga mogli spitati, da zakaj je to napravil. Tak mu je sve ponjem od snutra sgorelo, da nebude mogel odsdraviti. Tak veliju, da već više vremena je beteguval i zato se štel ovoga světa vugnoti.

— Četerdeset sedem i dvajstiri.

Šaroš občini Holla Antal dvajstiri leti star vrtlar zaljublil se vu Hegediš Vendelnē četerdeset sedem let staro žensko, koja je nikaj ni štela znati od njegve ljubavi. Dečka je to tak razsrdilo, da vu srbi napazil je kad je ženska zaspala, odisel je nad oblok vu sobu i sekirom ju je zatukel. Krvoloka su žandari vlovili.

— **Vlovleni špion.** Vu Parišu su već sdavnja pazil na jednoga činovnika za koga su mislili, da špioni za Nemški orsag Minući tork znenada su mu vu sobu vdrli i tam su svakojačke mape i pisma našli, takodjer i veško svotu penez. Činovnika su zaprli

Gabona árak. — Cienna étka.

mmázsa	l m.-cent.	kor. fill.
Buza	Pšenica	20 00 —
Rozs elsőrendű	Hrz	13 00 —
Árpa	Ječmen	12 00 —
Zab	Zob	16 20 —
Kukoricza	Kuruza suha	16 40 —
Fehér bab új	Grah beli	19 00 —
Sárga bab	• zuti	15 00 —
Vegyes bab	• zmesan	13 50 —
Kendermag	Konopijenseme	22 00 —
Lenmag	Len	19 00 —
Tökmag	Koščice	25 00 —
Bükköny	Grahorka	12 40 —

Sirolin
"Roche"

orvosiilag ajánlja a légzőszervek
mindennemű megbetegedése ellen,
tüdőbetegségek,
gégehurut,
szamárhurut,
gyermekek görvélkórja ellen.

Kapható minden gyógyszerárban.
Egy üveg ára 4 korona

Csáktornyán a Rákóczi-utca 53. számú házban (a tanítóképző intézet mellett) levő **ÜZ-LETHELYISÉG**, mely fűszerkereskedésnek vagy gabonabevásárlási helyiségnek igen alkalmas,

b é r b e a d ó .

Bővebbet ugyanott.

Az emberi kéz mint sérvkötő

SENSATIÓS TALÁL MÁNY!

Kérjen ingyen prospectust!

Zárt borítékban portómentesen küldi

POBLITZER SÉRVAMPULATORIUM

speciális orvosi rendelőintézet

BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 10. Főemelet. 57

HIRDETÉSEK

FELVÉTEK E LAP KIADÓHIVATALÁBAN!

Balatonberény-fürdő Armuth-telepén

modern kényelemmel berendezett 100 szoba hónapoként fél- vagy egész szezonra rendkívül mérsékelt áron bérelhető. Gyönyörű árnyas park. Étterem, kávéház, cukrázda. Olvasó és táncterem. Kasino. **Elsőrendű magyar és francia konyha.** Étlap szerinti étkezés, vagy penzió rendszer. **A déli és államvasutak megállóhelye.** Posta, távirda, telefon. **A fürdők és kabinok használata díjtalan.** Bővebb felvilágosítással és prospectussal készséggel szolgálnak a bérlok:

Sebess és Társa, Balatonberényben.

1878 óta! Mindenütt bevált híres, közkedvelt minden létező háziszert felülmúl.

THIERRY A. gyógyszerész BALZSAMA

Csak a zöld apáca védjegyével VALÓDI! TÖRVENYILEG VÉDVE!

Allein echter Balsam
aus der Schutzelap Apachen des
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Ezen balzsam: 1. Utófértetlen gyógyhatású tüdő és mellbetegségeknek enyhíti a katarhust, megakadályozza a tüdőgyuladást és a gyógyulást hoz az ilyenmő legmakacsabb betegségeknek is. 2. Kútnő hatású torokgyulladásnál, rekedtség és gégebetegségeknek. 3. Mindennemű láz gyökeresen megszüntet. 4. Gyógyít mindennemű májbetegséget, gyomor, bélbántalmakat gyomorgörcsöt, szaggatást, asztmát, elnyálkásodást, büfögést, gyomorgéget; felpúffadást stb. 5. Gyógyhatású aranyér és altsüti bántalmaknál. 6. Enyhe hatású hashajtószert, vérisztító, tisztítja a veséket, étvágygerjesztő és elősegíti az emésztést. 7. Kútnően bevált fogfájásnál, lyukas fogak, szájbűznel, fogviznek használva erősíti a foghúst, megszünteti a száj vagy gyomortól eredő bűzt. 8. Gúliszák ellen biztos hatású. 9. Külsőleg minden sebet, sebhelyt, orbáncot, láztól eredő hólyagot, kelést, szemölcsöt, **égési sebeket, fagyott testrészeket, pörpenseket, kiütéseket, fejfájást, zugást, szaggatást, csúzt és fülbántalmakat** gyógyít. Mirden náznál különösen influenza, kolera és más járványoknál kőznő legyen.

VIGYÁZZUNK A ZÖLD APACZÁVAL ELLÁTOTT VÉDJEJEGRE.

Ezen balzsamból lefekvés előtt egy vagy két kanál cukorral bevéve vagy a nélkül ugyaszólván egészségeses virradást jelent.

Minden hamisítás, utaztatás és más balzsamok hasonló védjegyével való eladásá bűntelise terhe mellett törvecsigileg tiltva van!!

12 kis vagy 6 nagy vagy 1 különleges családi üveg ára K. 5.00. Kisebb rendelés mint 12 kis vagy 6 nagy üveg nem lesz szállítva. Nagyobb rendeléseknel jelentékeny áremérsérv. Budapestben kapható: Török József gyógyszerárban s a legtöbb gyógyszerárban. Nagyon kapható: Thalauer és Seitz. Hochmeister utólat. Rodanovits Festverek drogeriákban Budapestben, valamint az ország minden gyógyszerárban. — Ahol nincs lelakat, ott rendeljünk: **THIERRY A. Órangyal-gyógyszertárától PREGRADA (Rohitsch-Sauerbrunn mellett).**

Butorvásárlók figyelmébe!

Jó és olcsó butor

HIRSCHL ÁRMIN kárpitos és disztő

:: dúsan felszerelt butorraktárában ::
Varaždin, Setanj-utca 2. sz.
kapható.

A legolcsóbb árban, egyszerű úgyszintén legfinomabb kivitelű háló-, ebédlo-és szalonberendezések nagyválasztékban raktáron vannak.

Műhelyemben mindennemű kárpitos és asztalos munkák pontosan, jutányosan készíttetnek.

MAGYAR KISZOLGÁLÁS!

felséges ízű fehér vagy aransárga csemege mézet

5 kg-os csinos póstadobozokban 10 K szállít bérmentve a

„MÉH“ a magyar méhészek értékesítő szövetkezte, Budapest, Váci-ut 108 af. Szakkérdésekben díjtalan felvilágosítást!

Hirdetmény.

A Csáktornyai Tárházak r. t. raktárhelyiségében folyó hó 21-én, délután 2 órakor 2606 kg. rozs és 387 kg. rozs-rostaalja hivatalos árverésen a legtöbbet ígérőnek eladatik.

Hepp Ede, pekar Csáktornya

Rakóczi-utca híze broj 18. polog Kraljevskoga suda.

Ima takaj trgovinu od najbolše vrsti

vapna.

Koji treba za zidanje, može ga dobiti u svako doba doma pri njemu uz najfalešu cenu. Koji treba celi vagon dobi vapno čisto fal. Tržim takaj razciepana suha bukova drva na vagu.

668 11-*

Alsódomborun egy jó lorgulmu

kovácsműhely

**a hozzávaló szer-
számmal együtt
azonnal kézbeadó.**

**Bővebbet megtudhatni KOVÁCS
ISTVÁN cipésmesternél Alsódom-
borun.**

626 1-1

BADACSONYI BOROK!

Saját termésű jóminőségű
borok

HEGEDŰS A ELEK

föld- és szőlő birtokosnái.
Levélbeli megkeresések:
ZALACSÁNYBA, Zala megye
küldendők.

617 2-1

Kiváló új fajborok!

Meghívás.

Ó borok nagy válaasztékban!

Visontai és Mátrahegyaljai Szőlőtelepek Borértékesítő Részvénytársasága

Elnök: Nagyméltóságú Dr. KÁLLAY ZOLTÁN v. b. t. t., Hevesvárm. főispánja.
Igazgatóság székhelye: **GYÖNGYÖS**, (Fő-tér, Lubyház, Új bankpalota.)

Postafiók 1. sz. — Telefon 99. sz. — Sürgőnycím: Visontamátra.

Ó 1908—1911. évjáratu és új fajborok. Hazánk legnagyobb termő hegyi oltványi szőlőtelepei:
Pecsenye, csemege, szamorodni és aszu-borok. Beültetett terület 540 hold. Evi termés 12,000 Hlt.

A t. vendéglős urakat meghívjuk szőlőtelepeink pincészetének megtekintésére, szükségletük méltányos árban, idejekorán való biztosítása céljából.

**Borfajok: Mézes, Ezerjó, Rizling, furmint (Som), Hárslevelű, Muskát-
Otonell, Chasselas, Kövidinka, Pozsonyi, Erdei, Mustos, Madelaine, Kadarka,
Otello, Oportó, Burgundi, Kabernet.**

686 1-10

Zala-, Vas- és Somogy megyei képviselet:

POLGÁR DAVID ÉS TÁRSA urak, Budapest, VII., Frangepán-u. 12.

Jutányos áron eladunk 1200 hektoliter

urасági bort,

melyek az alább termelők pincéiben fekszenek s ott előzetes értesülésünk mellett mindenkor megtekinthetők. Korcsmárosoknak kívánatra kölcsönhordók.

500 hl. I. és A. Rauer, Belece vasúti állomás Bedekovčina
250 hl. Ferd. Sladović Sv. Ilja " " Var. Toplice
300 hl. Gróf Schimesing, Sektin " " Var. Toplice
200 hl. Gróf Erdődy, Novimarf.

**ALEX BREYER I SINOVÍ
KRIŽEVCI.**

608 1-4

Polog jeftino ceno prodamo 1200 hektoliter

Vlastelínsko-víno

koje pri sledećim sgotovitelji ležii u pivnici i tamoz naše doglasivanje aviek se može pogledati. Krémarmar na želju posudbalagvi.

500 hl. I. i A. Rauer, Belece željeznička staciona Bedekovčina
250 hl. Ferd. Sladović Sv. Ilja " " Var. Toplice
300 hl. Gróf Schimesing, Sektin " " Var. Toplice
200 hl. Gróf Erdődy, Novimarf

**ALEX BREYER I SINOVÍ
KRIŽEVCI.**

SCHMIDT EDE * ZONGORATERME * CSÁKTORNYA

Ajánlja elsőrendű minőségű zongoráit és harmoniumait modern kivitelben, jutányos áron

Zongorák . . . 500 kor.-tól feljebb
harmoniumok 150 " "
czimbalom . . 100 " "

629

Alábbi világhírű cégek raktára:

Bösendorfer, Ehrbar, Förster, Oeser, Schmiedt & Kunz, Lauberger & Gloss, Malivanek Dörr, Mannberg, Kotykiewicz Weidig, Petrof, Chmel, Memetschke, Koch & Korselt, Stingl

Igen olcsó átjatszott hangszerek folyton kaphatók
: : régieket átcsereél ujra : :
részletfizetés áremelés nélkül - Zongorakölcsönzés

85/1913. ügyszám.

Árverési hirdetmény.

Ahulirt kir. közjegyző ezennel közhírré teszi, hogy Mayer Jakab kereskedő muraszzerdahelyi lakos által Skazedonig Ferenc gegenthali (Steierországi) lakosnak eladott, de ez által át nem vett 2400 darab lécz-200 K értékben Muraszzerdahelyen, eladó faraktárában 1913. évi május hó 26-ik napján d. n. 2 órakor megtartandó nyilvános árverésen az 1875. évi XXXVII. tezik 351. §-a alapján készpénzfizetés ellenében a legtöbbet igényelők eladatni fog.

Csáktornyan. 1913. évi május 17.

Dr. Jsoó Victor s. k.
kir. közjegyző.

624 1-1

Olcsó birtok!

Szlavoniában **Daruvár** mellett a vasúti állomástól 2 km., egy 350 holdas birtok instruktívval **eladó**. A birtok árának csak a negyed része szükséges az átvételhez, a többi tetszés szerinti időre annuitásos törlesztéssel. Nagyobb parcellákban is eladó.

Bővebbet **WIRTH BÉLA** tanítónál **Supljalpa**, posta Končanica.

621 1-1

Progress

egészségügyi cigaretta hüvely és papír anconarcotico vattával ♦ Kapható: Fischel Fülöp (STRAUSZ SÁNDOR) papirkereskedésében Csáktornyan